

Theoretical study of literature sources showed that the number of methods by which to study the process of adaptation of children to preschool educational institutions is rather limited. Therefore, during the diagnostics of the levels of adaptation of the children we used the following methods: a survey of educators and parents; the social emotions test developed by M. Lusher; the method of determining the mental condition of the children of V. Manova-Tomova; monitoring of the activities and behavior of children in different periods of time; conversations with children and parents.

For the level of children's adaptability the author conventionally divided them into three groups. The first group includes children who are relatively easy adapting to kindergarten. The second group is characterized by a long period of adaptation and inconsistency of their behavior to the requirements of educational environment. The third group includes the children whose adaptation process is associated with considerable difficulties.

Key words: *adaptation, adaptation criteria and indicators, adaptation levels, preschool children.*

УДК 378.147.88

Н. В. Коваленко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ЗМІСТОВІ ЛІНІЇ СИСТЕМИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАКТИК

У статті висвітлено концепцію побудови системи завдань педагогічних практик у контексті майбутньої професійної діяльності, змісту навчальних педагогічних дисциплін, попередніх та наступних видів педагогічної практики, професійного становлення майбутнього компетентного вчителя. Обґрунтовано змістові лінії навчальної (пропедевтичної) та виробничих педагогічних практик, їх розвиток на різних етапах університетського навчання. Висвітлено динаміку змін у технологіях підготовки, організації практики та оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами практики.

Ключові слова: *професійна педагогічна підготовка, практична педагогічна підготовка, майбутній учитель, навчальна педагогічна практика, виробнича педагогічна практика, принципи змістові лінії практик, технології організації практики, оцінювання навчальних досягнень студентів у період практики.*

Постановка проблеми. У системі професійної підготовки майбутнього вчителя педагогічна практика стає середовищем наближення теоретичної підготовки та майбутньої професійної діяльності, критеріальною характеристикою якості університетського навчання, джерелом професійних знань, формує професійні вміння.

Важливою умовою ефективності практичної підготовки майбутнього вчителя є цілісність, неперервність, наступність системи практик, визначеність єдиних змістових ліній та розвиток їх за роками навчання.

Аналіз актуальних досліджень. Методологічні основи вищої педагогічної освіти висвітлено у дослідженнях А. Алексюка, В. Бондаря, С. Вітвіцької, О. Дубасенюк, М. Євтуха, Г. Іванюк, Л. Кондрашової, В. Лугового, О. Пехоти, А. Троцько та інших. Змістові та організаційні засади практичної підготовки майбутнього вчителя обґрунтовано в дослідженнях О. Абдулліної,

Г. Коджаспірова, В. Кан-Каліка, С. Кульневич, О. Савченко, С. Сисоєвої, В. Сластьоніна. Нормативні засади організації та проведення навчальних і виробничих практик подано в «Положенні про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України». Педагогічними університетами розроблено програми практик, методичні рекомендації їх реалізації. Поряд із ґрунтовним висвітленням проблем практичної підготовки майбутніх учителів подальшого вивчення потребує дослідження послідовної реалізації практичних завдань формування компетентного вчителя.

Виходячи з цього, ставимо за **мету** дослідити значення у професійному становленні майбутніх учителів системи педагогічних практик, обґрунтувати взаємозалежність завдань практик і завдань навчальних дисциплін, висвітлити розвиток змістових ліній, принципів та технологій організації, системи оцінювання навчальної (пропедевтичної) та виробничої практик.

Виклад основного матеріалу. Практика є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки компетентного вчителя. Відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» практика студентів передбачає безперервність і послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і вмінь відповідно до різних освітніх і кваліфікаційних рівнів: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр [9].

Педагогічна практика відповідно до концепції, розробленої педагогічними кафедрами Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, має безперервний характер [8, 7]. Завдання кожного виду практик мають наскрізний характер, поступово ускладнюються, ґрунтуються на змісті попередніх практик та розвиваються в наступних, виходять із навчальних завдань комплексу психолого-педагогічних дисциплін (2 курс – навчальна дисципліна «Педагогіка» – навчальна (пропедевтична) практика; 3 курс – навчальна дисципліна «Методика виховної роботи в дитячих оздоровчих центрах» – виробнича практика в літніх оздоровчих центрах; 4, 5 курс – навчальна дисципліна «Методика виховної роботи» – виробнича практика відповідно в основній та старшій школі, магістерська педагогічна практика).

Першим знайомством студентів із професією стає навчальна пропедевтична практика, зміст якої визначено завданнями навчальної дисципліни «Педагогіка» (застосування на практиці отриманих теоретичних знань з теорії виховання, навчання, освітнього менеджменту, формування відповідних умінь), важливістю забезпечення умов для професійної ідентифікації студентів і пропедевтики подальшого усвідомленого вивчення методик навчання. Тематичний план навчальної практики відображає заявлені завдання (табл. 1).

Тематичний план навчальної (пропедевтичної) педагогічної практики

Модуль педагогіки	Основний зміст діяльності	Форми і методи навчальної та дослідницької діяльності студентів	Завдання студентам для роботи за індивідуальним планом
IV. Основи освітнього менеджменту	Знайомство з навчальним закладом і педагогічним колективом	Конференція з адміністрацією школи. Відвідування уроків, бесіда з учителем закріпленого класу. Екскурсія школою	Провести інтерв'ювання представників адміністрації школи, оформити результати конференції у відповідні протоколи. Оформити загальну частину робочого зошиту. Скласти план індивідуальної роботи на період практики
I. Загальні основи педагогіки	Особливості молодших школярів та їх урахування в навчально-виховній роботі вчителя. Обдаровані учні	Бесіда з психологом. Аналіз методик вивчення вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів	Провести вивчення сформованості ціннісних орієнтацій, самооцінки учнів класу. Проаналізувати результати. Обґрунтувати залежність вибору методів навчання, виховання від виявлених особливостей дітей
II. Теорія виховання	Зміст роботи класного керівника. Планування виховної роботи у класі	Бесіда з класним керівником. Вивчення плану виховної роботи.	Заповнити соціальний паспорт класу. Проаналізувати план виховної роботи, висновки відобразити у протоколах дослідження
	Форми виховної роботи	Бесіда з класним керівником. Робота з колективом учнів	Проаналізувати етичну бесіду, проведену класним керівником. Підготувати та провести бесіду, виховний захід або виховний проект з учнями в закріпленому класі
III. Теорія навчання	Актуальні проблеми викладання предмета (зі спеціалізації)	Бесіда з учителем з предмету спеціалізації. Робота за індивідуальним планом	Ознайомитись із навчальною програмою з предмету спеціалізації та методичним забезпеченням кабінету предмету спеціалізації
	Урок – основна форма навчальної роботи		Відвідати урок зі спеціальності та проаналізувати його структуру
	Методи навчання	Спостереження уроків з предметів спеціалізації.	Відвідати урок зі спеціальності та проаналізувати методи навчання
	Педагогічна діагностика навчальних досягнень учнів	Аналіз літератури й досвіду роботи вчителів із означених проблем	Відвідати урок зі спеціальності та провести спостереження за перевіркою та оцінкою навчальних досягнень учнів
	Домашня навчально-пізнавальна діяльність школярів		Проаналізувати методичне забезпечення домашньої навчальної роботи учнів. Взяти активну участь у перевірці письмових класних і домашніх робіт

Практика студентів третього курсу в літніх оздоровчих таборах, шкільних майданчиках, клубах тощо сприяє формуванню, вдосконаленню й закріпленню загальнопедагогічних і спеціальних умінь, необхідних для проведення виховної роботи з дітьми різних вікових груп [8, 8].

Педагогічна складова виробничої педагогічної практики студентів четвертого курсу ґрунтується на змісті навчальної дисципліни «Методика виховної роботи». Завдання практики виходять зі змісту дисципліни та продовжують формувати визначені компетентності майбутнього вчителя (рис. 1).

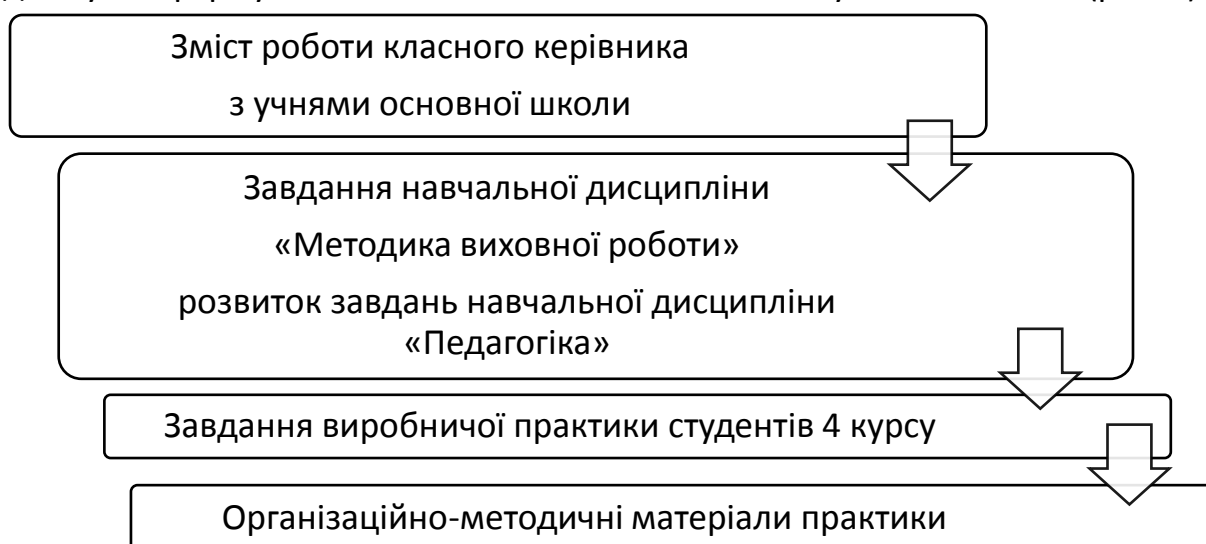

Рис. 1. Стратегія визначення завдань виробничої практики студентів 4 курсу та розробки організаційно-методичних матеріалів

Навчальна дисципліна «Методика виховної роботи» спрямована на врахування виховних потреб сучасного суспільства, стратегічних завдань держави, потреб школи та забезпечення високого рівня психолого-педагогічної готовності майбутнього класного керівника до творчого вирішення виховних завдань, створення умов для максимального розвитку кожної особистості, збереження її неповторності й розкриття її потенційних здібностей. Завдання виробничої педагогічної практики та розроблених організаційно-методичних матеріалів обумовлені змістом роботи класного керівника та змістом навчальної дисципліни «Методика виховної роботи» (табл. 2).

**Обумовленість змістом роботи класного керівника цілісності завдань
навчальної дисципліни «Методика виховної роботи» та виробничої педагогічної практики**

	Зміст роботи класного керівника	Завдання навчальної дисципліни «Методика виховної роботи»	Педагогічні завдання виробничої практики студентів четвертого курсу
1.	Вивчення учнів, учнівського колективу, родин учнів	Знати структуру аналізу виховної роботи за рік та побудови актуальних завдань	Опанування методиками діагностики особистості, учнівського колективу, сім'ї
2.	Планування виховної роботи у класі	Знання видів планів, структури, алгоритмів їх складання та володіння відповідними вміннями	Вивчення та розробка фрагменту плану виховної роботи класу на період практики
3.	Створення й розвиток класного учнівського колективу	Знання технологій розвитку та згуртування учнівського колективу	Вивчення системи самоврядування школи та класу. Розробка форми самоврядування з розвитку громадянської активності учнів
4.	Організація та здійснення цілісної всебічної системи виховної роботи	Знання методики сучасних форм виховної роботи	Розробка та проведення виховної роботи в різних формах (КТС, виховний проект, дискуссія, інтерактивний театр, квест, флешмоб тощо)
5.	Індивідуальна виховна робота	Забезпечення всебічного розвитку особистості	Проведення індивідуальної виховної бесіди
6.	Робота з батьками учнів	Володіння основами педагогічної взаємодії, методикою проведення традиційних та нових форм роботи з батьками учнів	Вивчення системи роботи класного керівника з батьками учнів. Розробка та експертна оцінка матеріалів батьківських зборів
7.	Співпраця з педагогічним колективом, дитячими та молодіжними організаціями, з позашкільними установами, громадськістю	Знання методики проведення масових заходів	Вивчення виховної системи школи, виховних можливостей громади. Популяризація місцевих та загальноукраїнських громадянських проектів, акцій, марафонів тощо

Організаційно-методичні матеріали розроблені у відповідності до означених завдань та включають: програму вивчення та розробки фрагменту плану виховної роботи класу; зразок оформлення форми самоврядування з розвитку громадянської активності учнів; зразок оформлення методичної розробки форми виховної роботи, схема аналізу й самоаналізу виховних заходів; протокол індивідуальної виховної бесіди; програма вивчення системи роботи класного керівника з батьками учнів.

Педагогічна складова виробничої практики студентів п'ятого курсу реалізує психолого-педагогічну підготовку студентів у роботі з учнями старшої школи (рис. 2).

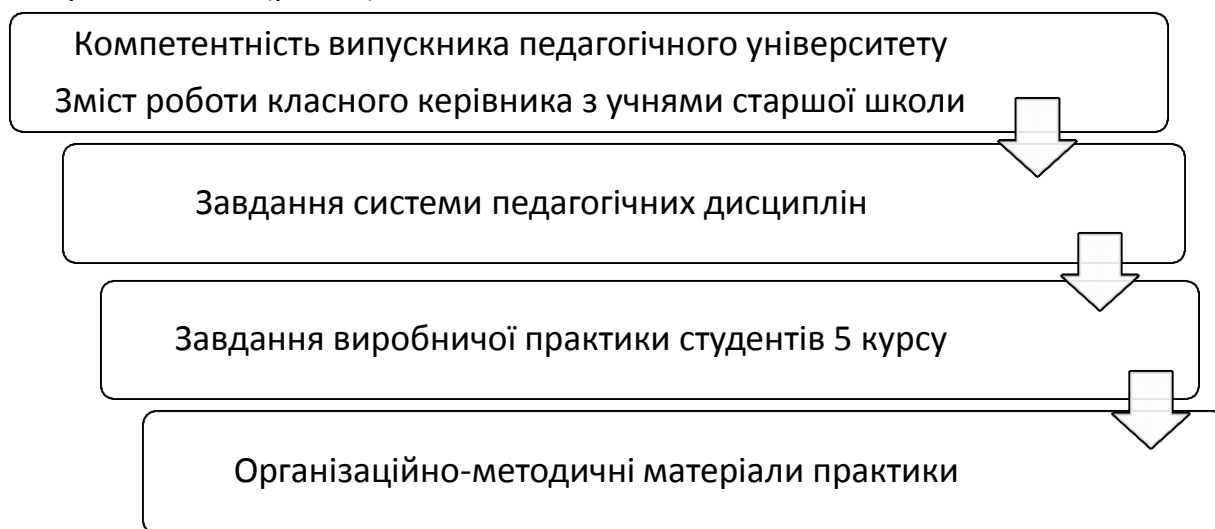

Рис. 2. Стратегія визначення завдань виробничої практики студентів 5 курсу та розробки організаційно-методичних матеріалів.

У процесі магістерської педагогічної практики здійснюється закріплення фахових, педагогічних та психологічних знань, формування професійних умінь безпосередньо на робочому місці викладача вищого навчального закладу [8, 8].

Завдання практик, змістові лінії на різних курсах ускладнюються та розвиваються, спрямовуються на створення освітніх продуктів.

Так, формами виховної роботи, методику яких опановують другокурсники є етична бесіда, конкурс дитячої творчості, виховний захід для учнів початкової школи за напрямками виховання й відповідно до плану виховної роботи класного керівника. На третьому курсі – КТС, змагальні форми, конкурси дитячої творчості тощо, на четвертому році навчання майбутні вчителі оволодівають методичними вміннями здійснювати виховний проект, проводити диспут, усний журнал, інтерактивний театр, квест тощо у відповідності до вікових особливостей учнів основної школи та плану виховної роботи класу; на п'ятому курсі студенти оволодівають методикою роботи з учнями старшої школи, у межах магістерської практики магістранти реалізують виховні завдання для студентської групи.

Вивчення учнівського колективу розпочинається на другому році навчання. Завдання виробничої практики спрямовані на ґрунтовне дослідження формальної та неформальної структури колективу. На основі вивчення системи самоврядування класу запропоновано розробити власний проект учнівського самоврядування з метою розвитку громадянської активності.

Дидактичні завдання навчальної практики стають пропедевтичними у вивченні методик навчання. Так, спостерігаючи уроки початкової та основної школи, студенти вивчають типи, структуру уроку, методи навчання на різних етапах педагогічного процесу, принципи, методи та прийоми оцінювання навчальних досягнень учнів тощо. У процесі виробничої практики вони стають творцями навчального процесу, розробляючи уроки, визначаючи оптимальні методи, засоби, прийоми навчання. Педагогічними завданнями передбачено формування вмінь спостерігати, аналізувати в триєдиній меті педагогічного процесу виховні завдання та реалізувати їх на власних уроках.

Основний документ класного керівника - план виховної роботи, на другому курсі студенти аналізують, вивчають, дають відповіді на питання розробленої програми дослідження, складають соціальний паспорт класу. Студентами четвертого курсу в ході вивчення навчальної дисципліни «Методика виховної роботи», за результатами теоретичного опрацювання відповідної теми, передбачено розроблення фрагменту плану виховної роботи класного керівника (за формою на вибір) для учнів одного на вибір класу основної школи на місяць, на який запланована практика в школі. Завданнями практики передбачено планування виховної роботи та створення такого самого фрагменту вже з урахуванням потреб та інтересів учнів реального класу і за діючим планом виховної роботи школи, класного керівника.

Набувають розвитку й технології організації практик. Так, на другому році навчання виправданими є щоденник, зошит з розробленими програмами спостережень, який забезпечує методично обумовлене педагогічне спостереження, спрямовує на вивчення необхідних питань, привчає студентів до систематичності в роботі. Студенти старших курсів більшою мірою орієнтуються на самостійність організації процесу та створення результату.

Змінюються й технології підготовки студентів до практики. Завдання навчальної практики заздалегідь максимально визначені: класи, розподіл студентів за класами, теми виховних заходів, тематика загальношкільних конкурсів дитячої творчості тощо. Другокурсники готують методичні матеріали, у процесі аудиторних занять апробують їх, допрацьовують за необхідністю, а в середовищі реального педагогічного процесу перевіряють ефективність.

Підготовка до виробничої практики закладає загальне підґрунтя здійснення виховного процесу, вчить самостійно в залежності від

конкретних умов реалізовувати педагогічні завдання. Акцентовано на проведенні дослідних робіт у період виробничої практики з тим, щоб студент був готовий до інноваційного стилю власної навчальної діяльності в умовах практики [8, 9].

Завдання підготовки до практики, необхідність організувати навчання студентів як процес вирішення науково-практичних проблем, модернізують практичні заняття з педагогічних дисциплін. Продуктивними стають тренінгові заняття, або практичні заняття з елементами тренінгу, майстер-класи, дидактичні ігри, воркшопи тощо.

Розвитку набуває й розуміння освітніх результатів практики та система їх оцінювання. Навчальна практика спрямована на формування відповідальної, систематичної, самостійної роботи студентів, культури педагогічного спостереження, тому передбачає ведення щоденника, у якому індивідуальній оцінці підлягають опис та аналіз роботи студента як помічника класного керівника, якість аналізу структури уроків. Індивідуально оцінюється змістовність самоаналізу й аналізу відвіданого виховного заходу, проведення виховного заходу за відеозвітом, дидактичні завдання за розробленими програмами спостережень. Додатково оцінюється вирішення організаційних питань практики, оскільки малий її термін потребує високої координації спільних дій значної кількості студентів, що можливе за умови самоуправління.

Поряд із тим якість результатів практики оцінюється корпоративною оцінкою за створені творчими групами студентів продуктами:

- організація доцільного дозвілля учнів на перервах за відеозвітом;
- проведення конкурсу дитячої творчості (презентація конкурсу, його організація, підведення результатів) за фото- та відеозвітом, кількістю дитячих робіт у класі, різноманітністю висвітлених ідей, якістю виконання робіт, залучення учнів до виявлення переможців;
- розробка виховного заходу за спільновизначеними в ході практичних занять критеріями (актуальність теми, відповідність інтересам дітей, проблемна презентація теми, відкриття нових знань, різноманітність видів роботи з їх закріплення, формування вмінь, проведення фронтальної бесіди, колективні змістові підсумки, відповідне оформлення).

Отже, ураховуючи те, що пропедевтична практика – перша зустріч студентів із педагогічним процесом школи, яка супроводжується особливим психологічним станом студентів, матеріали пропедевтичної практики ретельно розроблені й більшість завдань запропоновані для спільної розробки у творчих групах.

В оцінюванні результатів виробничої практики студентів четвертого курсу усунуто оцінку опису діяльності, акцентовано увагу на *оцінці створених індивідуальних продуктів навчальних проектів*:

- створення пакету методик вивчення індивідуальних та колективних особливостей учнів класу (наприклад, рівня вихованості), результати, висновки, пропозиції;
- розробка фрагменту плану виховної роботи класного керівника на період практики;
- проведення та розробка форм виховної роботи з учнями класу основної школи з аналізом їх проведення;
- розробка матеріалів батьківських зборів для бесіди, дискусії з батьками учнів закріпленого класу з актуального педагогічного питання;
- розробка уроку з предмету спеціалізації з реалізацією виховних завдань (національно-патріотичних, громадянсько-активних, моральних тощо).

Важливого значення набуває системність створених продуктів практики, спрямування всіх зазначених розробок на вирішення спільного питання.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, педагогічна практика стає середовищем психолого-педагогічного дослідження навчально-виховного процесу, педагогічного досвіду колективу вчителів, професійної ідентифікації майбутнього вчителя.

До організації педагогічної практики науковці висувують принципи: гуманізації, інтеграції, комплексності, безперервності, інноваційності, відповідності сучасним вимогам, демократизації, диференціації та індивідуалізації змісту, взаємозв'язку теоретичної підготовки, практичної та дослідницької діяльності студентів тощо. У дослідженні зроблено спробу розкрити важливість реалізації принципів систематичності, наступності в системі педагогічних завдань навчальної та виробничих практик, реалізації змістових ліній: вивчення та згуртування учнівського колективу, планування виховної роботи, оволодіння методикою проведення форм виховної роботи, методів і прийомів виховання, методикою роботи з батьками учнів, дидактичні завдання.

Завдання кожного виду практики ураховують рівень професійної ідентифікації студентів, їх пізнавальний досвід, реальні можливості й дидактичні цілі відповідної навчальної дисципліни, ґрунтуються на змісті попередніх та розвиваються в наступних.

Проведене дослідження визначає подальші перспективи: дослідження системи підготовки до навчальної та виробничої педагогічних практик у контексті забезпечення якості педагогічної підготовки майбутніх учителів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдуллина О. А. Педагогическая практика студентов / О. А. Абдуллина, Н. Н. Загряжкіна. – М. : Просвещение, 1989. – 175 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – Київ : Либідь, 1997. – 376 с.
3. Дубасенюк О. А. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності : монографія / О. А. Дубасенюк, Т. В. Семенюк, О. Є. Антонова. – Житомир : Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. – 193 с.

4. Загвязинский В. И. Педагогическое творчество учителя / В. И. Загвязинский. – М. : Педагогика, 1987. – 159 с.
5. Краевский В. В. Соотношение педагогической науки и педагогической практики / В. В. Краевский. – М. : Знание, 1977. – 204 с.
6. Навчальна педагогічна практика : організаційно-методичні рекомендації / [уклад. Коваленко Н. В., Кононенко М. П.]. – Суми : Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – 48 с.
7. Педагогическая практика в системе подготовки будущих учителей : сб. науч. тр. / отв. ред. В. А. Слостенин. – М. : МГПИ, 1987. – 138 с.
8. Педагогічна практика : навч.-метод. посібн / за наук. ред. А. А. Сбруєвої, О. Г. Козлової. – Суми : Сум ДПУ, 2011. – 184 с.
9. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України // Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. – Вип. 1. – Київ, 1994. – С. 139–152.

РЕЗЮМЕ

Коваленко Н. В. Содержательные линии системы педагогических практик.

В статье освещена концепция построения системы заданий педагогических практик в контексте будущей профессиональной деятельности, содержания учебных педагогических дисциплин, предшествующих и последующих видов педагогической практики, профессионального становления будущего компетентного учителя. Обоснованы содержательные линии учебной (пропедевтической) и производственных педагогических практик, их развитие на разных этапах университетского обучения. Освещена динамика изменений в технологиях подготовки, организации практики и оценки учебных достижений студентов по результатам практики.

Ключевые слова: профессиональная педагогическая подготовка, практическая педагогическая подготовка, будущий учитель, учебная педагогическая практика, производственная педагогическая практика, принципы, содержательные линии практик, технологии организации практики, оценивание учебных достижений студентов в период практики.

SUMMARY

Kovalenko N. Content lines in the system of pedagogical practices.

The study emphasizes the importance of implementation of the principles of continuity, systematic character and continuity of building tasks of pedagogical practices, definition of common content lines and their development according to the years of study. The concept of construction of the corresponding system of tasks of teaching practice and pedagogical component of the industrial practices in the context of future professional activity, the educational content of pedagogical disciplines, preceding and subsequent practices, and professional formation of future competent teachers are revealed.

It is shown that the problems of each type of practices are cross-cutting, they complicate gradually, are based on the content of previous practices and develop in subsequent ones, assume educational tasks of the complex of psychological-pedagogical subjects (2 year – academic discipline “Pedagogy” – educational (propaedeutic) practice; 3 course– the discipline “Methodology of educational work in children’s health centers” – summer internship in health centers; 4, 5 year – the discipline “Methodology of educational work” is an industrial practice respectively in primary and secondary schools, master’s teaching practice).

The article presents a thematic plan for propaedeutic teaching practice, which is defined by the content of the academic discipline “Pedagogy” (enrichment of theoretical background in the theory of education, learning, educational management, formation of appropriate skills), the

importance of ensuring conditions for professional identification of students and propaedeutics of further understanding of teaching methods. Taking into account gained practical skills, the content of the work of the classroom teacher, the content of the discipline "Methodology of educational work" the pedagogical goals of industrial practice of future teachers in the primary school and developed organizational and methodological materials are revealed: creating the set of techniques of the study of students' characteristics in the class, analysis of results, substantiation of conclusions and proposals; development of a fragment of the plan of educational work of the classroom teacher for the period of practice; methodological development of the form of educational work with the analysis of its implementation; development of materials of parent meetings in the assigned class with actual pedagogical issues; design of the lesson on the subject of specialization with implementation of educational tasks (national-patriotic, public-active, moral, etc). It is shown that pedagogical component of practical training of students of the fifth course implements psycho-pedagogical training of students in working with secondary school pupils.

The content lines of training (propaedeutic) and industrial pedagogical practices, their development at different stages of learning are proved and strategies for their development are presented: mastery of the techniques of educational work (sophomores – ethical conversation, children's art competition, educational event in the areas of education and in accordance with the plan of educational work of the classroom teacher), fourth year students – an educational project, a debate, a verbal journal, an interactive theatre, a quest, etc); the study of cohesion of the students in the group; planning of educational work; individual work with pupils; didactic objectives; methods of work with parents of students.

Along with the development of practices content the dynamics of changes in the technology of preparation, organization and evaluation of educational achievements of students on the results of practice is revealed. It is noted that preparing for practice defines the need to organize teaching as a process of solving research and practical problems, which in turn modernizes practical classes on pedagogical disciplines. Practical training, practical classes with elements of training, didactic games, master classes, workshops, etc. are becoming productive. The approaches to understanding educational outcomes of students' practice and evaluation system are actualized: for educational practices more relevant was the corporate assessment made by the creative groups of students' products, in its turn, for the industrial practice the attention is focused on the pedagogical assessment of individual products. The importance of consistency in creating products of practice, directing all of these developments on the solution of the common question is emphasized.

Key words: *professional pedagogical training, practical training, practical pedagogical training, future teacher, educational teaching practice, industrial teaching practice, content lines of practices, technologies of practices organization, technologies of evaluation of learning achievements of the students during the practice.*